

Posudek oponenta diplomové práce Zdeňka Smrčka

„Nový správní řád a úprava předchozí (komparace)“

Předložená diplomová práce o rozsahu 75 stran je členěna, kromě úvodu a závěru, do devíti kapitol („Přijetí zákona a důvodová zpráva“, „Obecná ustanovení“, „Správní řízení“, „Správní orgány“, „Účastníci řízení, zastoupení, úkony účastníků a lhůty“, Řízení v prvním stupni“, „Rozhodnutí“, „Ochrana před nečinností“, „Opravné a dozorčí prostředky“).

Téma práce je aktuální i několik let po nabytí účinnosti nového správního řádu. Komparace s dřívější právní úpravou provedená s větším časovým odstupem může specificky přispět k hodnocení efektivnosti platné právní úpravy. Zároveň však jde o téma značně obtížné, má-li být srovnání provedeno náležitě. Místy se ukázalo, že jeho náročnost byla téměř nad síly diplomanta.

Lze jistě souhlasit s tím, že předmětem srovnávání jsou „jen“ vybrané instituty. Výběr však bylo třeba lépe odůvodnit, než jak to učinil autor na str. 6 („nejdůležitější nebo nejzajímavější“). Kapitola 1. měla být spíše součástí úvodu, neboť se srovnávání institutů nového a starého správního řádu nevěnuje. Na některých místech je srovnání provedeno pouhým popisem institutů obou zákonů nebo prostým konstatováním rozdílu mezi oběma zákony, aniž by je diplomant doprovodil vlastním hodnocením. Na druhé straně dlužno ocenit snahu o formulaci několika vlastních závěrů (jsou shrnuty na str. 70 a násl.).

Autor prokázal schopnost pracovat s odbornou literaturou. Škoda však, že nevyužil Vedralův komentář k novému správnímu řádu. Nelze také nepřipomenout, že některé názory, na něž autor v textu odkazuje, se (od doby, kdy byly „časně“ publikovány) „posunuly“.

Z dílčích připomínek uvádím:

- na některých místech v kapitole 1. není jasné, zda jde o text převzatý z důvodové zprávy k návrhu nového správního řádu, nebo o tvrzení autora (např. pokud jde o „nízkou erudovanost“; str. 8),
- text prvního odstavce na str. 11 není formulován šťastně,
- v partii 2.1. diplomant pomíjí vztah starého správního řádu k tzv. neregulativním úkonům (viz jeho § 3 odst. 5),
- v téže partii bylo zapotřebí zmínit se i o § 177 nového správního řádu,
- z jakých pramenů autor čerpal při označení zásad starého a nového správního řádu na str. 14?,
- při výkladu o ochraně dobré víry na str. 15 bylo dobré využít příklad z § 84 nového správního řádu (viz na str. 51!),
- modifikace zásady materiální pravdy sledovala i antiobstrukční cíle (str. 16),

- funkčnost zařazení „jednostránkové“ kapitoly 3. je problematická,
- výklad § 11 odst. 1 písm. c) nového správního řádu mohl být kritický; nemůže totiž jít o podnikatelskou činnost vůbec, nýbrž toliko o oprávnění k podnikatelské činnosti jako takové,
- výklad v partii 4.3. není úplný; nepostihuje snahu o „zúžení“ důvodu vyloučení pro pochybnost o nepodjatosti vyjádřenou v § 14 odst. 1 nového správního řádu („má .. takový zájem ...“),
- označení „hlavní“ a „vedlejší“ účastník, byť je v odborné literatuře obvyklé, je poněkud zavádějící (str. 26); z jakého pramene je diplomant převzal?,
- v partii 5.1. chybí řádné srovnání starého a nového správního řádu v souvislosti s řešením problému tzv. tvrzeného účastenství,
- kritiku zasluhovalo i ustanovení § 35 nového správního řádu (str. 30 – 31),
- první věta posledního odstavce na str. 31 je zavádějící, napravuje to ale text posledních dvou odstavců na str. 32,
- výklad v prvním odstavci na str. 33 je zkratkovitý,
- partie 6.3. je, mírně řečeno, příliš úsporná; redukce výkladu není dostatečně argumentována, text jejího prvního odstavce na str. 35 je spíše literární a příklad v následujícím odstavci působí dojem náhodné volby; těžko se pak lze smířit se začleněním samostatných partií 6.4.(„Pořádková pokuta“) a 6.5. („Přerušení a zastavení řízení“),
- v partii 7.2. mohl být akcentován požadavek fyzické přítomnosti účastníka řízení, resp. někoho oprávněného jednat jeho jménem,
- s deklarací nicotnosti rozhodnutí je to poněkud složitější (str. 44); např. nedostatek právního základu se z jistého úhlu pohledu jeví jako absolutní věcná nepříslušnost,
- v úvodu kapitoly 9., se autor zmiňuje, v rozporu s jejím názvem, pouze o opravných prostředcích, nikoli též o prostředcích dozorcích,
- v pátém odstavci na str. 49 mohlo být zajímavé zmínit se o důsledcích neuvedení odvolacích důvodů,
- uplatnění zásady koncentrace ve vztahu k odvolacímu řízení je zapotřebí rozumným výkladem relativizovat (str. 49 – 50),
- kritika na str. 58 je oprávněná, dobré však bylo zmínit i (problematické) stanovisko Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 21/2005,
- v partii 9.2. jde o ústřední správní „úřady“,
- první odstavec partie 9.4. je formulován neobratně,

- forma zahájení přezkumného řízení podle nového správního řádu jke specifická, děje se tak usnesením (str. 61),
- srovnání časového aspektu přezkoumávání zákonnosti rozhodnutí (přezkumné řízení vs. přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení) na str. 61 – 62 mělo vyústit v kritické hodnocení,
- kritické hodnocení zasluhuje též § 100 odst. 4 nového správního řádu (str. 64),
- výklad na str. 64 nepostihuje vztah mezi § 62 odst. 1 písm. b) starého správního řádu a § 100 odst. 1 písm. b) nového správního řádu (výklad ve druhém odstavci na str. 65 tuto mezeru nepokrývá),
- partie 9.6. je pouze popisná,
- samostatné partie 9.7. a 9.8. jsou zbytečné,
- hodnocení institutu usnesení (str. 71 v návaznosti na druhý odstavec na str. 40) by mělo být „komplikovanější“,
- u odkazů na kolektivní práce je třeba uvádět i autora příslušné kapitoly (viz na str. 43),
- výklad na některých místech postrádá odkazy na příslušná ustanovení (viz např. na str. 21 nebo 25),
- lepší redakce textu by odstranila některé nepříjemné písařské chyby (viz hned na str. 4; „71/1976“) nebo stylistické neobratnosti (viz např. na str. 56; „Podle obou ... nebylo ...“); kuriózní chyba je na str. 57 („vedoucí ústředního správního rozkladu“).

Celkově mám za to, přes množství a charakter vznesených připomínek, že diplomant svůj úkol v podstatě zvládl.

Otázky k obhajobě:

- a) Srovnejte základní pravidla správního řízení podle starého správního řádu a základní zásady činnosti správních orgánů podle nového správního řádu.
- b) Jaký je rozdíl mezi „základními“ zásadami a „dalšími“ zásadami?

V Praze dne 16. ledna 2012

JUDr. Ing. Josef Staša, CSc.